"Балық шаруашылығы мен балық және басқа да теңіз өнімдерін аулау туралы есеп" 1-балық (жылдық) нысанын толтыру жөніндегі нұсқаулық

Инструкция по заполнению статистической формы 1-рыба (годовая) «Отчет о рыбоводстве, улове рыбы и других морепродуктов"

1. Статистикалық байқаудың мақсаты

Осы нысанды байқаудың мақсаты ауланған және өткізілген балықтың, басқада теніз өнімдердің, балық шаруашылығы мен балық өсіру саласындағы кызметтер туралы мәлімет жинау.

2. Респонденттер тобы

Нысаны бойынша есепті "Балық аулау, балық өсіру және осыған байланысты қызметтер" қызметінің негізгі түрі барлық заңды тұлғалар ақпанның 10-нан кешіктірмей тапсырады.

3. Әдіснамалық түсініктемелер

Осы нысан бойынша статистикалық ақпараттар есепті жылы, ал жаңадан құрылған ұйымдар статистикалық ақпараттарды тіркелген күнінен бастап есепті кезеңнің соңына дейін табыс етіледі.

Қазақстан Республикасының «Мемлекеттік статистика туралы» Заңына сәйкес кәсіпорындар мен филиалдар басшылары статистика органдарына табыс етілетін деректердің дұрыстығына және дер кезінде тапсырылуына жауап береді.

Мемлекеттік статистика нысандары бастапқы анық деректердің есебі негізінде (дайын өнімнің тауар құжаттамасы мен қабылдау актісі, аяқталмаған өндірістің түгендеу актісі және т.б.) толтырылады.

1. Бірінші бөлімде балық аулау өнімінің (жұмыстар мен қызметтердің) көлемі көрсетіледі.

1.1. Балық және басқа теңіз өнімдерін аулау

1 бағанның 05.00.12 жолында ауланған балықпен қоса басқа да теңіз өнімдерінің барлық саны центнермен көрсетілсе, ал келесі жолда – өнімнің АШӨӨС кодына сәйкес ауланған балықтар және басқа да теңіз өнімдері (кәсіпорын жолдар бойынша өнім түрлерін жазады, статистика органдары – сәйкес кодтарын қояды) көрсетіледі.

Заттай көріністегі өнімдер бойынша көрсеткіштерді толтырған кезде, өнімдердің нақты түрлері бойынша деректерге барлық өндірілген өнімдер, соның ішінде тауарлық өнімдер шығару бойынша көлемін көрсетумен бірге осы кәсіпорынның ішкі өндірістік қажеттеріне жұмсалғандар (яғни, жалпы өнім шығару) қосылатынын ескеру қажет.

1.2. Балық және басқа да теңіз өнімдері өткізу

Өткізілген барлық балық және басқа да теңіз өнімдері, заттай көріністе 1 бағанда, құндық көріністе 2 және 3 бағандарда толтырылады.

2. Екінші бөлімде балық өсіру өнімінің (жұмыстар мен қызметтердің) көлемі көрсетіледі.

2.1. Балық тұқымдарын өсіру

2.1.1 бөлімде бойынша деректер қыстайтын тоғандарда, қыстауға лайықталған суаттарда, қыстау комплекстерінде ақырғы балық аулау өткеннен кейін толтырылады. Көктем мерзімінде, екіжылдық деп аталатын, салмағы стандартқа жетпеген, шаруашылықта әрі қарай өсіруге қалдырылған, қыстап шыққан екі жастағылар балық отырғызу материалы болады. Балық отырғызу материалын санау балық шаруашылығында жалпы қабылданған әдіспен жүргізіледі (мың данамен).

2.1..2 бөлімде бойынша өз шаруашылығының қыстайтын тоғанынан алдын-ала ауланған немесе сырт жерден сатып алынған біржылдық және екіжылдықтарды семірту қоймаларына отырғызу жөніндегі деректер балық түрлері бойынша (келесі жолдарда – АШӨӨС сыныптауышына сәйкес балықтардың түрлері бойынша) толтырылады.

2.1.3 бөлімде бойынша өсірілген тауарлық балықтың саны туралы деректер толтырылады. Тауарлық балық деп 0,4-0,5кг салмаққа жеткен, яғни оның айқын өсуі тоқтаған балық есептеледі.

2.2. Өсірілген тауарлық балықтың өткізілгені

Бөлімде бойынша өсірілген балықтың өткізілгені, соның ішінде экспортқа өткізілгені, толтырылады.

2.3. Су тоғандарының көрсеткіштері

01 жол бойынша – «Есепті жылдың аяғындағы тауарлық балық өсіруге арналған су тоғандары бетінің жалпы ауданы» бойынша меншіктегі және бекітілген барлық алаң (өсіру және семірту тоғандары, бассейндер, тұқымдық және шырлану көлдері мен өзге суаттар), есеп беретін жылы олар қолданылды ма жоқ па оған байланыссыз, көрсетілуі қажет.

02 жол бойынша – есепті жылы тауарлық балықтар ауланған су қоймаларының ауданы көрсетіледі.

03 жол бойынша – меншікті балық отырғызу материалдарын өсіруге арналған меншікке бекітілген балық тұқымын өсіру алаңдары мен басқа суаттардың (жетілдіру, аналық, қыстайтын, уылдырық шашатын, уылдырық шашу алдындағы, шабақ тоғаны, балықты тірілей сақтайтын тоғандар), есеп беретін жылы олар пайдаланды ма жоқ па, оған байланыссыз, барлығы көрсетіледі.

04 жолы бойынша – есеп беру жылындағы тауарлық салмаққа жеткізу үшін жетілдіруге жіберілген жас балықтар өсетін су қоймалары айдынының гектар саны көрсетіледі.

05-07 жолдарда балықтарды қоректендіруге жұмсалған

1. Цель статистического наблюдения

Целью наблюдения данной формы является сбор данных об объемах выловленной и реализованной рыбы, других морепродуктов, объемах оказанных услуг в области рыболовства, рыбоводства.

2. Круг респондентов

Отчет по форме представляют все юридические лица с основным видом деятельности "рыболовство, рыбоводство и оказание услуг в этих областях" не позднее 10 февраля.

3. Методологические пояснения

Статистическая информация по данной форме представляется за отчетный год, а вновь созданные организации представляют статистическую информацию со дня регистрации до конца отчетного периода.

Руководители предприятий, филиалов несут ответственность за своевременность представления и достоверность данных, представляемых статистическим органам, в соответствии с законом Республики Казахстан "О Государственной статистике".

Государственные статистические формы заполняются на основе достоверных данных первичного учета (накладная на готовую продукцию, акты приемки готовой продукции, акты инвентаризации незавершенного производства и др.)

1. В разделе 1 показывается объем продукции (работ, услуг) в рыболовстве.

1. 1. Улов рыбы и других морепродуктов

В графе 1 строке 05.00.12 показывается все количество добытой рыбы и других морепродуктов в центнерах, по следующим строкам - улов рыбы и других морепродуктов по видам в соответствии с СКПСХ (предприятием по строкам вписывается вид продукции, органами статистики – проставляется соответствующий код).

При заполнении показателей по продукции в натуральном выражении необходимо учесть, что в данные по конкретным видам продукции включается вся произведенная продукция, в том числе израсходованная на производственные нужды внутри данного предприятия (т.е. валовой выпуск), с выделением объемов по товарному выпуску продукции.

1.2. Реализация рыбы и других морепродуктов

Заполняется реализация всей рыбы и других морепродуктов, графа 1 в натуральном выражении, графы 2 и 3 – в стоимостном выражении.

2. В разделе 2 показывается объем продукции (работ, услуг) в рыбоводстве.

2.1. Выращивание рыбопосадочного материала

По разделу 2.1.1 - заполняются данные после окончательного облова зимовальных прудов, приспособленных к зимовке водоемов, зимовальных комплексов. В весенний период рыбопосадочным материалом являются перезимовавшие двухлетки, называемые двухгодовиками, нестандартного веса, оставленные в хозяйстве на доращивание. Подсчет рыбопосадочного материала ведется общепринятыми в рыбоводстве методами (в тысячах штук).

По разделу 2.1.2 заполняются данные о количестве посаженных в нагульные водоемы годовиков и двух годовиков (в следующих строках – по видам рыб в соответствии с классификатором СКПСХ), предварительно выловленных из зимовальных прудов собственного хозяйства или приобретенных со стороны.

По разделу 2.1.3 заполняются данные об объемах выращенной товарной рыбы. Под товарной рыбой понимается рыба, достигшая массы не менее 0,4-0,5кг, т.е. когда заметно прекращается ее рост.

2.2. Реализовано выращенной товарной рыбы

В разделе заполняются данные об объемах реализации выращенной товарной рыбы, в т.ч. на экспорт.

2.3. Показатели водоемов

По строке 01 "Общая площадь водного зеркала водоемов по выращиванию товарной рыбы на конец отчетного года" необходимо указать все наличие собственных и закрепленных площадей (выростные и нагульные пруды, бассейны, садки, питомные и нагульные озера и прочие водоемы) независимо от того использовались они или не использовались в отчетном году.

По строке 02 - показать площадь водоемов, где в отчетном году производился отлов товарной рыбы.

По строке 03 - указывается все наличие собственных закрепленных площадей питомных и других водоемов по выращиванию собственного рыбопосадочного материала (выростные, маточные, зимовальные, нерестовые, преднерестовые, мальковые пруды, пруды-садки) независимо от того использовались они или не использовались в отчетном году.

По строке 04 - показывается количество гектаров водного

жемазық саны көрсетіледі.

08-10 жолдарда суға ендірілген минералды және органикалық тыңайтқыштар саны көрсетіледі.

11-13 жолдарда балық шаруашылығының мақсаты үшін жаңадан тұрғызылған және қалпына келтірілген су қоймаларының алаңы көрсетіледі.

3. Балық аулау және балық өсіру саласындағы кызметтер

Үшінші бөлімде кәсіпорынмен басқа заңды немесе жеке тұлғаларға көрсетілген барлық қызметтер көрсетіліді:

05.00.50 - Балық аулау саласындағы қызметтер яғни жағалаудағы немесе ішкі сулардан балық аулау, теңіз және тұщы су шаян тәрізділерін, молюскілерін ұстау, балық қорғау және балық қадағалау қызметтері.

05.00.60 - Балық өсіру саласындағы қымзеттер яғни балық питомниктерде балық тұқымдарының өсіру, балық фермаларында балықты (декоративтік балықты қоса) өсірп жетілдіру, балық өсіруге байланысты орындалған қызметтері.

Негізгі кызмет түрі балық аулау және балық өсіру боп табылмайтын, бірақ балық аулау және балық өсіру саласында қымзет көрсететің заңды тұлғалар көрсетілген жұмыс (қызмет) көлемін 3 бөлімде толтырады.

4. Балық аулау және балық өсіруге кеткен шығындар

4 бөлімде 1 бағанында «Барлық шығындар» балық аулау және балық шаруашылығының өніміне жұмсалған барлық нақты шығындар, сондай-ақ, өнімдерді өндіруге байланысты өзіндік құн қосылатын шығындар көрсетіледі. Бұл жолда өнімнің өндірістік өзіндік бағасына кірмейтін мерзім шығындары есептелмейді. Оларға, мәселен, жалпы және әкімшілік шығындар, өнімді өткізу шығындары, пайыздарды өтеу шығындары жатады.

«Материалдық шығындар» 2 бағанында: көлік шығындары, құрал-сайман, байланыс құралдарын, жанар-жағар май және мал азығын сатып алу, жасанды уылдырық шашқыштар қондыру, жер жұмыстарын жүргізу, балық қорын сақтау және ұдайы өндірудің жағдайын жақсарту мақсатында артық өсімдіктерді шабу, су қоймаларындағы қырылу көріністерімен күресу шараларын жүргізу, сондай-ақ, ғылыми жұмыстар жүргізуге, балық қорғау және өсіруге байланысты шығындар көрсетіледі.

«Негізгі қордың тозуы» 3 бағанында алғашқы бағасына және мөлшерлі қызмет жасау мерзіміне негізделіп негізгі қордың тозуына есептелген жалпы сома көрсетіледі.

«Еңбек ақы» 4 бағанында кәсіпорын және балық инспекциясының қызметкерлеріне ақшалай да, заттай да төленген еңбек ақыға, іссапар төлемдеріне жұмсалғаны көрсетіледі.

«Басқа шығындар» 5 бағанында өнім (тауар, қызмет) өндіру кезінде кәсіпорын жұмсаған, өзінің сипаты бойынша жоғарыда аталған шығыдардың ешқайсысына жатқызыла алмайтын, басқа барлық шығындар жазылады.

5. Іске асырылатын қызмет түрлері

Бұл бөлімде кәсіпорынның іске асыратын немесе негізгі емес қызмет түрлері бойынша өнім (жұмыс, қызмет) өндіру көлемі, кәсіпорындар көрсететін немесе жүзеге асыратын балық аулау және балық өсіруден басқа, сонымен қатар жұмыскерлердің жұмыс түрлері бойынша жалпы саны көрсетіледі.

1 баған бойынша – қызмет түрлері бойынша (жұмыс, қызмет) көлемі көрсетіледі. Бұл деректер өндірілген өнімнің (жұмыс, қызмет) көлемі мен осы өндірісте тікелей қызмет жасайтын қызметкерлер санын бейнеленетін бухгалтерлік есеп құжаттарының негізінде толтырылады.

2 бағанда «жыл ішінде орта есеппен қызметкерлердің (қоса атқарушыларсыз) тізімдік саны толтырылады – көрсетілген қызмет түрінде жұмыс істейтіндерді, қоса қызмет атқаратындарды есептемегенде.

Қоса қызмет атқарушылар – басқа кәсіпорындарда (ұйымдарда) негізгі жұмыс орны бар адамдар танылады. Егер адам өз кәсіпорнында қосымша бірнеше жұмысты қоса атқаратын болса, бұл жағдайда қоса қызмет атқарушы болып есептелінбейді.

Келісім - шартпен жұмыс істеушілер – басқа ұйымдардың тізімінде тұрып жұмыс істейтін, келісім шартпен, азаматтық-құқықтық сипатта жұмыс орындайтын (мердігерлік келісім шартты қоса) адамдар аталады.

Барлық қызмет түрлері бойынша есеп беретін жылғы өндірілген өнімнің (жұмыстың, қызметтің) көлемі мен жұмыс істейтіндердің саны бойынша көрсеткіштерді толтыру қажет. Кәсіпорындар қызметінің қосалқы (негізгі емес) түріне осы кәсіпорынның негізгі қызметінен басқа, үшінші тұлға үшін өнім өндіру (тауарлар, қызмет) мақсатымен іске асырылатын қызмет түрлері жатады. Осы бөлімді толтыру кезінде осы немесе өзге де қызмет түрлерінің түсінігін басшылыққа алу керек.

зеркала водоемов, где в отчетном году была посажена на выращивание до товарного вся молодь рыб.

По строкам 05-07 указывается количество кормов израсходованных для кормления рыбы.

По строкам 08-10 указывается количество внесенных минеральных и органических удобрений.

По строкам 11-13 показывается площадь водоемов, построенных и восстановленных для рыбохозяйственных целей.

3. Услуги в области рыболовства и рыбоводства

В 3 разделе показываются все услуги, оказанные предприятием другим юридическим или физическим лицам:

05.00.50 – услуги, связанные с рыболовством, т.е. услуги по ловле рыбы в прибрежных или внутренних водах, по добыче морских и пресноводных ракообразных и молюсков, по рыбоохране и рыбнадзору;

05.00.60 – услуги, связанные с рыбоводством, т.е. услуги рыбопитомников по выращиванию мальков и молоди, рыбных ферм по разведению и выращиванию рыб (включая декоративных), рыбомелиоративные услуги.

Юридические лица, основным видом деятельности которых не является рыболовство и рыбоводство, но оказывающие услуги по рыболовству или рыбоводству, заполняют объемы выполненных ими работ (услуг) в 3 разделе.

4. Затраты на рыболовство и рыбоводство

В разделе 4 графа 1 "Всего затрат" отражаются фактические затраты на производство продукции рыболовства и рыбоводства, включаемые в себестоимость и связанные с производством продукции. По этой строке не показываются расходы периода, которые не включаются в производственную себестоимость продукции. К ним, в частности, относятся общие и административные расходы, расходы по реализации продукции, расходы на выплату процентов.

По графе 2 "Материальные затраты" отражаются: транспортные расходы, приобретение инвентаря, средств связи, ГСМ, кормов, на установку искусственных нерестилищ, на проведение земляных работ, на выкос излишней растительности с целью улучшения условий сохранения и воспроизводства рыбных запасов, на проведение мероприятий по борьбе с заморными явлениями в водоемах, а также на проведение научных работ, расходов, связанных с охраной и выращиванием рыбы.

По графе 4 "Амортизация основных средств" показывается общая сумма начисленной амортизации основных средств, рассчитанной исходя из их первоначальной стоимости и нормативного срока службы.

По графе 5 "Оплата труда" отражаются расходы на заработную плату, как в денежной, так и в натуральной форме, работников предприятия и рыбоинспекции, оплату командировок.

По графе 6 "Прочие затраты" отражаются все остальные затраты, понесенные предприятием при производстве продукции (товаров и услуг), которые по своему характеру не могут быть отнесены ни к одному из перечисленных выше видов затрат.

5. Осуществляемые виды деятельности

В данном разделе показывается объем производства продукции (работ, услуг) по всем неосновным видам деятельности, кроме рыболовства и рыбоводства, которые осуществляются или оказываются предприятием, а также общая численность занятых по видам деятельности.

По графе 1 - показывается объем (работ, услуг) по видам деятельности. Эти данные заполняется на основании документов бухгалтерского учета, где отражаются объемы произведенной продукции (работ, услуг) и численность работников непосредственно занятых в этом производстве.

В графе 2 заполняется «Списочная численность работников (без совместителей) в среднем за год» – численность работающих, исключая совместителей, занятых в указанном виде деятельности.

Совместителями являются лица, имеющие основное место работы на других предприятиях (организациях). Если человек работает по совместительству на нескольких должностях на одном и том же предприятии, то он не является совместителем.

Работающие по договору – лица, выполняющие работы по заключенным договорам гражданско-правового характера (включая договор подряда), если эти работники состоят в списках других организаций.

По всем видам деятельности следует заполнить показатели по объёму производства продукции (работ, услуг) и численности занятых за отчетный год. Вторичным (неосновным) видом деятельности предприятия является тот вид деятельности, который осуществляется, помимо основного, с целью производства продукции (работ, услуг) для третьих лиц. При заполнении раздела следует руководствоваться разъяснениями, что включается в тот или иной вид деятельности.